

27.2.2026

Dnro 2326/03.04.04.04.09/2024

Asia

Aluevalitus

Valittaja

Maria Loikkanen, Enonkoski

Päätös, josta valitetaan

Etelä-Savon hyvinvointialueen aluevaltuusto 7.10.2024 § 70

Aluevaltuusto on päättänyt hyväksyä aluehallituksen esittämät terveyspalvelujen, ikääntyneiden palvelujen, sosiaalipalvelujen, konsernipalvelujen ja pelastus- ja turvallisuuspalvelujen toimialakohtaiset sopeutustoimet päätöspöytäkirjasta ilmenevin kokouksessa hyväksytyin muutoksin.

Kerimäen lyhytaikaisyksikön siirto Savonlinnan sairaalan tiloihin ja aluehallituksen esityksen alakohdat 1–3 on palautettu uudelleen valmisteltaviksi.

Vaatimukset hallinto-oikeudessa

Aluevaltuuston päätös on kumottava ja asia on palautettava hyvinvointialueelle uudelleen käsiteltäväksi. Hyvinvointialue on velvoitettava korvaamaan valittajan oikeudenkäyntikulut 270 eurolla laillisine korkoineen siitä, kun 30 päivää on kulunut päätöksen antamisesta.

Aluevaltuuston päätös on valituskelpoinen asiaratkaisu ainakin seuraavien kohtien osalta: terveyspalvelujen toimialan sote-keskuspalveluiden tilankäytön tiivistys ja suun terveydenhuollon sopeutustoimet (kohdat 5–6) ja diagnostisten tukipalveluiden sopeutustoimet (kohta 9) sekä pelastus- ja turvallisuuspalvelujen henkilöstötoimenpiteet (kohta 35). Mainituissa kohdissa on käytännössä kyse palveluverkosta ja kohdissa on määritelty se, millä alueilla ja miten toimintaa toteutetaan. Valituksenalainen päätös on tarkoitettu valtuustotason päätökseksi siitä, miten ja millä tasolla hyvinvointialue jatkossa tuottaa palveluja. Linjaukset on tarkoitettu toimielinten ja viranhaltijoiden sitovaksi toimintaohjeeksi. Hyvinvointialue on pitänyt päätöstä valituskelpoisena, koska se on liittänyt päätökseen valitusosoituksen.

Valituksenalainen päätös on virheellisessä järjestyksessä syntynyt. Aluevaltuuston puheenjohtaja on ilman hyväksyttävää perustetta ja vastoin perustuslaissa turvattua valtuutettujen sananvapautta ja hallintosäännön 105 §:n määräystä rajoittanut valtuutettujen oikeutta käyttää puheenvuoroja. Puheenvuoroja on evätty valituksessa mainituilta kuudelta aluevaltuutetulta. Puheenvuorot liittyivät osaltaan ilmeisesti ratkaistaviin asioihin ja osa asian palauttamiseen. Valtuutettujen puheenvuoroilla on keskeinen vaikutus asian käsittelyyn ja mahdollisesti lopputulokseen.

Aluevaltuuston kokouksessa tehdyn ja äänestyksessä enemmistön saaneen uudelleen valmistelua koskevan esityksen olisi tullut hallintosäännön 106 §:n mukaan johtaa koko asian uudelleen valmisteluun. Asiaa on kokouksessa puheenjohtajan toimesta ryhdytty jakamaan eri osiin, joista on äänestetty eri asioina. Valtuuston kokouksessa ensimmäisen uudelleen valmistelua koskevan esityksen johdosta koko asiakokonaisuuden olisi tullut olla keskustelun ja mahdollisen uudelleen valmistelua koskevan äänestyksen kohteena. Valmisteluun palauttamisen olisi tullut johtaa käsittelyn keskeyttämiseen kokonaisuudessaan.

Asian käsittely ja selvittäminen hallinto-oikeudessa

Aluehallitus on antanut lausunnon, jonka mukaan päätös ei ole valituskelpoinen. Talouden tasapainottamiseen ja sopeustoimiin liittyvien linjausten voidaan katsoa olevan sellainen periaatelinjaus, joka ei ole valituskelpoinen ratkaisu. Päätöksessä ei ole lopullisesti päätetty palveluverkosta. Kyse on suunnitelluista muutoksista ja erilaisista skenaarioista. Sopeuttamistoimet ovat osa sopeuttamishjelmaa, joka on tarkoitus vahvistaa aluevaltuuston erillisellä päätöksellä vuoden 2025 talousarvion liitteeksi. Hyvinvointialue on varmuudeksi liittynyt päätökseen valitusosoituksen, mutta sillä ei ole valituskelpoisuuden arvioinnissa oikeudellista merkitystä. Päätös ei ole ainakaan valituskelpoinen siltä osin kuin toimenpiteet kohdissa 1–3 ja kohdassa 12 on palautettu uudelleen valmisteltavaksi.

Mikäli hallinto-oikeus katsoo valituksenalaisen päätöksen osaksikaan valituskelpoiseksi, valitus tulee hylätä. Asiakohtien käsittely toimialakohtaisesti on hyväksytty ennen asian käsittelyn aloittamista. Asian palauttamisesta valmisteluun on voitu äänestää alakohdittain erikseen. Puheenjohtajan tekemä äänestysesitys on ollut hallintosäännön 106 §:n mukainen. Aluevaltuuston puheenjohtaja ei ole evännyt puheenvuoroja valtuutetuilta alakohdan 12 palauttamista uudelleen valmisteltavaksi koskevan keskustelun aikana. Puheenjohtaja on viimeiseksi käsiteltävien alakohtien 1–3 osalta käydyssä keskustelun kuluessa tehnyt päätöksen, ettei uusia puheenvuoroja enää myönnetä. Alakohdat 1–3 eivät ole valmisteluun palautettuina valituskelpoisia. Puheenvuorojen epäämällä ei ole ollut vaikutusta asian käsittelyyn tai päätöksen lopputulokseen. Valittajan oikeudenkäyntikuluvaatimus on hylättävä.

Valittaja on antanut vastaselityksen.

Täytäntöönpanomääräys

Itä-Suomen hallinto-oikeus on välipäätöksellään 24.2.2025 nro 418/2025 hylännyt valituksenalaisen päätöksen täytäntöönpanon kieltämistä koskevan valittajan hakemuksen.

Hallinto-oikeuden ratkaisu

Hallinto-oikeus jättää valituksen päätöksen alakohtien 1–3 ja 12 osalta tutkimatta.

Muilta osin hallinto-oikeus hylkää aluehallituksen vaatimuksen valituksen tutkimatta jättämisestä.

Tutkituilta osin hallinto-oikeus hylkää valituksen oikeudenkäyntikuluvaatimuksineen.

Perustelut

Asian tutkimista koskevat ratkaisut

Hyvinvointialueesta annetun lain 141 §:n mukaan päätöksestä, joka koskee vain valmistelua tai täytäntöönpanoa, ei saa tehdä oikaisuvaatimusta eikä aluevalitusta.

Hallinto-oikeus toteaa, että siltä osin kuin alakohtat 1–3 ja 12 on valituksenalaisella päätöksellä palautettu uudelleen valmisteltavaksi, päätös koskee vain asian valmistelua eikä se ole valituskelpoinen.

Valtuusto on valituksenalaisella päätöksellään hyväksynyt terveyspalvelujen sopeutustoimenpiteinä perusterveydenhuollon avopalveluiden toiminnalliset uudistukset, sote-keskuspalveluiden tilankäytön tiivistyksen skenaario 1 mukaisesti kokouksessa tehdyin muutoksin, suun terveydenhuollon sopeutustoimet, kuntoutuksen sopeutustoimet, omien psykologien rekrytoinnit, diagnostisten ja tukipalveluiden sopeutustoimet, mielenterveys- ja riippuvuuspalveluiden kehittämisen ja terveyspalveluiden muut toimenpiteet (kohdat 4–11). Ikääntyneiden palvelujen sopeutustoimina on hyväksytty ympärivuorokautisen asumisen mahdollinen mitoituksen lasku ja tilojen tiivistäminen, mikäli vireillä olevat lainsäädäntömuutokset hyväksytään, ikääntyneiden palveluiden henkilöstövähennykset, kotihoidon kehittämistoimet, arjen tuki- ja etäpalveluiden kehittämistoimenpiteet ja ikääntyneiden palveluiden muut toimenpiteet (kohdat 13–17). Sosiaalipalvelujen sopeutustoimina on hyväksytty lapsiperhepalveluiden peittävyyskasvattaminen lastensuojelun palvelutarpeen ennaltaehkäisemiseksi, lastensuojelun asiakasohjauksen, palvelutarpeenarvioinnin ja palveluiden kriteerien kehittäminen, lastensuojelun sijoitusprosessin selkeyttäminen, lastensuojelun kilpailutusten kehittäminen, lastensuojelun tuottajaohjauksen ja palveluiden sisällön kehittäminen, Vaalijalan oman toiminnan tehostaminen, Vaalijalan muut

kehittämiskohteet, kuntouttavan työtoiminnan muutokset, kasvatus- ja perheneuvonnan esihenkilöjärjestelyt ja sosiaalipalveluiden toimitilojen tiivistäminen (kohdat 18–27). Konsernipalveluja koskevin sopeutustoimin on hyväksytty alennuksen neuvottelu vuokratilojen sopimuksiin, YTA-yhteishankinnat, ruokapalveluiden tuotantotapamuutokset, siivouspalveluiden tuotantotapamuutokset, talous- ja henkilöstöhallinnon kehittämistoimet, IT-järjestelmämuutokset ja konsernipalveluiden muut toimenpiteet (kohdat 28–34). Pelastus- ja turvallisuuspalveluita koskevin sopeutustoimin on hyväksytty pelastustoimen henkilöstömuutokset ja pelastus- ja turvallisuuspalveluiden muut toimenpiteet (kohdat 35–36).

Hallinto-oikeus toteaa, että valituksenalaisella päätöksellä on hyväksytty useita hyvinvointialueen palveluiden tarjoamista ja sisäistä toimintaa koskevia kehittämishankkeita, toiminnan uudelleen järjestämiseen ja henkilöstövähennyksiin tähtääviä toimenpiteitä sekä hankintoihin ja tilavuokriin liittyviä sopeutustoimenpiteitä. Sopeutustoimenpiteisiin liittyy myös palvelutarjonnan muuttamista koskevia toimenpiteitä kohdissa 5–6 sekä 9 ja välillisesti ainakin kohdissa 35–36. Osa toimenpiteistä on sellaisia, että ne voivat edellyttää vielä erillistä valmistelua ja päätöksentekoa toimivaltaisessa hyvinvointialueen toimielimessä. Esimerkiksi organisaatiorakenteisiin tai yksittäisten henkilöstön jäsenten tehtäviin tulevat muutokset edellyttävät jatkovalmistelua. Sopeuttamisohjelman on kuitenkin katsottava valtuuston hyväksymänä olevan toimielimiä ja henkilöstöä toiminnallisesti sitova. Kyse on merkittävästä sopeuttamisohjelmasta, joka sisältää myös palvelutarjonnan ja palveluverkon muuttamista koskevia toimenpiteitä ja jota ei ole pidettävä yksinomaan periaateluonteisena. Sopeuttamisohjelman hyväksymistä koskevaa valituksenalaista päätöstä on siten pidettävä valituskelpoisena muilta kuin valmisteluun palautetuilta osin.

Pääasia

Hyvinvointialueesta annetun lain 109 §:n 1 momentin mukaan puheenjohtaja saattaa toimielimen hyväksyttäväksi äänestystavan ja, jos äänestyksiä on toimitettava useampia, äänestysjärjestyksen sekä tekee äänestysesityksen siten, että vastaus "jaa" tai "ei" ilmaisee kannanoton ehdotukseen.

Hallintosäännön 106 §:n mukaan jos keskustelun kuluessa tehdään kannatettu ehdotus asian pöydällepanosta, palauttamisesta valmisteltavaksi tai jokin muu ehdotus, jonka hyväksyminen keskeyttäisi asian käsittelyn, seuraavien puhujien on puheenjohtajan kehotuksesta rajoitettava puheenvuoronsa koskemaan vain tätä ehdotusta. Jos ehdotus hyväksytään yksimielisesti tai äänestämällä, puheenjohtaja keskeyttää asian käsittelyn. Jos ehdotus hylätään, asian käsittely jatkuu.

Hallintosäännön 110 §:n mukaan jos ehdotuksen hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, sen hyväksymisestä tai hylkäämisestä on äänestettävä erikseen.

Valituksenalaisen päätöksen pöytäkirjanotteesta ja valtuuston kokouksen tallenteelta ilmenee, että puheenjohtaja on tehnyt ehdotuksen siitä, että

jokaisen toimialan kohdalla käydään erillinen keskustelu seuraavassa järjestyksessä: ikääntyneiden palvelut, sosiaalipalvelut, konsernipalvelut, pelastus- ja turvallisuuspalvelut, terveystyöpalvelut ja terveystyöpalvelujen sisällä viimeisenä kohdat 1–3. Tallenteelta ilmenee, että puheenjohtaja on ehdottanut myös sitä, että jokaisen toimialan kohdalla käydään äänestykset erillisesti. Puheenjohtajan ehdotus on hyväksytty yksimielisesti.

Pöytäkirjan mukaan ikääntyneiden palvelujen toimialan toimenpiteistä (kohdat 12–17) käydyssä keskustelun aikana Tuukka Suomalainen on tehnyt esityksen siitä, että Kerimäen lyhytaikaisyksikön siirto Savonlinnan sairaalan tiloihin laitetaan uudelleen valmisteluun. Kun jäljempänä kokouksessa terveystyöpalveluiden kohdat 1–3 on menossa uudelleen valmisteluun, on johdonmukaista laittaa uudelleen valmisteltavaksi kaikki ne asiat, jotka liittyvät sairaaloiden tilakysymyksiin, työnjakoon ja toimeenpanon aikatauluun.

Valtuuston kokouksen tallenteelta ilmenee, että puheenjohtaja on esityksen kannattamista koskevan puheenvuoron jälkeen kehottanut pitämään seuraavat puheenvuorot uudelleen valmistelua koskevasta ehdotuksesta. Keskustelun päättymisen jälkeen on pidetty useita työjärjestyspuheenvuoroja kohdan 12 uudelleen valmistelua koskevan ehdotuksen käsittelystä. Suomalainen on puheenvuorojen jälkeen tarkentanut, että hänen esityksensä koskee Kerimäen lyhytaikaisyksikön siirron laittamista uudelleen valmisteluun, ja loppuosa on esityksen perustelua. Puheenjohtaja on työjärjestyspuheenvuorojen jälkeen todennut, että asia on jo aiemmin ilmaistu käsiteltävän asiakohdittain. Puheenjohtaja on äänestyksen jälkeen todennut, että Suomalaisen esitys on voittanut äänestyksen ja asian kohta 12 palautetaan uudelleen valmisteltavaksi.

Pöytäkirjan mukaan terveystyöpalvelujen toimialan toimenpiteiden kohdista 1–3 käydyssä keskustelun aikana on tehty kaksi kannatettua esitystä siitä, että kohdat 1–3 palautetaan uudelleen valmisteluun. Valtuuston kokouksen tallenteelta ilmenee, että asian palauttamista koskevat esitykset on tehty heti keskustelun avaamisen jälkeen ja Sepposen esitystä on heti esitysten tekemisen jälkeen kannatettu, minkä jälkeen puheenjohtaja on kehottanut pitämään seuraavat puheenvuorot asian uudelleen valmistelua koskevasta ehdotuksesta. Puheenjohtaja on muutaman puheenvuoron jälkeen ilmoittanut, että erään puheenvuoropyynnön jälkeen ei enää hyväksytä uusia puheenvuoropyyntöjä. Lukuisten tätä ennen tehtyjen pyyntöjen perusteella annettujen puheenvuorojen jälkeen puheenjohtaja on siirtynyt asiassa äänestykseen, minkä osalta on pidetty työjärjestyspuheenvuoroja. Puheenjohtaja on äänestysten jälkeen todennut Sepposen esityksen kohtien 1–3 palauttamisesta uudelleen valmisteluun tulleen aluevaltuuston päätökseksi.

Hallinto-oikeus toteaa, että sopeuttamistoimenpiteet on jaettu toimialoittain ja alakohdittain. Alakohtaan 12 liittyvän sekä myöhemmin alakohtiin 1–3 liittyvien asian palauttamista uudelleen valmisteluun koskevien esitysten voidaan katsoa olevan sellaisia hallintosäännön 110 §:ssä tarkoitettuja ehdotuksia, joiden hyväksyminen tai hylkääminen on riippumaton muista ehdotuksista, ja joista on siten voitu äänestää erikseen. Valituksenalainen päätös ei siten ole syntynyt virheellisessä järjestyksessä asian palauttamista

valmisteluun koskevien esitysten käsittelyä ja äänestysjärjestystä koskevilla perusteilla.

Puheenjohtaja on asiakohtien 1–3 valmisteluun palauttamista koskevan keskustelun aikana ilmoittanut, että uusia puheenvuoropyyntöjä ei enää hyväksytä. Puheenjohtajan menettely on koskenut ainoastaan asiakohtien 1–3 käsittelyä, minkä osalta valituksenalainen päätös ei ole valituskelpoinen. Puheenjohtajan menettelyllä ei siten ole ollut merkitystä valituksenalaisen päätöksen käsittelyyn siltä osin, kuin asiassa on tehty valituskelpoinen asiaratkaisu. Valituksenalainen päätös ei siten tutkituilta osin ole virheellisessä järjestyksessä syntynyt valtuutettujen puheenvuorojen käyttämistä koskevan valitusperusteen johdosta.

Valituksenalainen aluevaltuuston päätös ei ole valituksessa esitetyillä perusteilla syntynyt virheellisessä järjestyksessä siten, että se tulisi kumota.

Asian näin päättyessä ei ole kohtuutonta, että valittaja joutuu itse vastaamaan oikeudenkäyntimaksun suuruista oikeudenkäyntikuluistaan.

Muut sovelletut oikeusohjeet

Laki hyvinvointialueesta 140 §

Laki oikeudenkäynnistä hallintoasioissa 95 §

Muutoksenhaku

Hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:n 1 momentin mukaan tähän päätökseen saa hakea muutosta valittamalla korkeimpaan hallinto-oikeuteen, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusosoitus on liitteenä (aluevalitus).

Hallinto-oikeuden kokoonpano

Asian ovat ratkaisseet hallinto-oikeuden jäsenet Toni Nykänen, Marika Turunen ja Karoliina Hyvärinen.

Esittelevä jäsen

Karoliina Hyvärinen

Tämä päätös on sähköisesti varmennettu hallinto-oikeuden asianhallintajärjestelmässä.

Jakelu ja oikeudenkäyntimaksu

Päätös	Maria Loikkanen, sähköpostitse antopäivänä
Oikeudenkäyntimaksu	270 euroa (Oikeudenkäyntimaksua koskeva oikaisuvaatimusohje on tämän päätöksen liitteenä.)
Jäljennös maksutta	Etelä-Savon hyvinvointialueen aluehallitus / henkilöstölakimies Aki Rasimus, sähköpostitse antopäivänä

Hyvinvointialueen on hyvinvointialueesta annetun lain 147 §:n mukaan viipymättä julkaistava ilmoitus tästä päätöksestä yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla, jollei salassapitoa koskevista säännöksistä muuta johdu.

VALITUSOSOITUS

Hallinto-oikeuden päätökseen saa hakea muutosta valittamalla **korkeimpaan hallinto-oikeuteen** kirjallisella valituksella, jos korkein hallinto-oikeus myöntää valitusluvan.

Valitusluvan myöntämisen perusteet

Oikeudenkäynnistä hallintoasioissa annetun lain 111 §:n 1 momentin mukaan valituslupa on myönnettävä, jos:

- 1) lain soveltamisen kannalta muissa samanlaisissa tapauksissa tai oikeuskäytännön yhtenäisyyden vuoksi on tärkeitä saattaa asia korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi;
- 2) asian saattamiseen korkeimman hallinto-oikeuden ratkaistavaksi on erityistä aihetta asiassa tapahtuneen ilmeisen virheen vuoksi; tai
- 3) valitusluvan myöntämiseen on muu painava syy.

Valituslupa voidaan myöntää myös siten, että se koskee vain osaa muutoksenhaun kohteena olevasta hallinto-oikeuden päätöksestä.

Valitusaika

Valitus on tehtävä **30 päivän kuluessa hallinto-oikeuden päätöksen tiedoksisaantipäivästä**, sitä päivää lukuun ottamatta.

Jos päätöksestä valitetaan hyvinvointialueen jäsenelle taikka hyvinvointialueiden yhteistoimintaan osalliselle hyvinvointialueelle ja sen jäsenelle kuuluvan valitusoikeuden nojalla, valitusaika lasketaan siitä päivästä, jolloin ilmoitus päätöksestä on julkaistu yleisessä tietoverkossa hyvinvointialueen verkkosivustolla.

Jos päätös on annettu asianosaiselle erikseen tiedoksi, valitusaika luetaan kuitenkin tiedoksisaannista. Vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon kirjeitse tavallisena tiedoksiantona lähetetystä päätöksestä seitsemäntenä päivänä päätöksen lähettämisestä, jollei vastaanottaja näytä tiedoksisaannin tapahtuneen tätä myöhemmin. Päätös on lähetetty päätöksen antopäivänä, joka ilmenee päätöksen ensimmäiseltä sivulta. Viranomaisen tietoon asiakirjan katsotaan kuitenkin tulleen kirjeen saapumispäivänä.

Käytettäessä todisteellista tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen päätöksestä tiedon sinä päivänä, jona päätös on vastaanotettu. Tiedoksisaantipäivän osoittaa vastaanottotodistus, saantitodistus tai tiedoksiantotodistus. Sijaistiedoksiannossa tiedoksisaannin katsotaan tapahtuneen kolmantena päivänä sijaistiedoksiantoa koskevan tiedoksiantotodistuksen osoittamasta päivästä.

Käytettäessä tavallista sähköistä tiedoksiantotapaa vastaanottajan katsotaan saaneen tiedon päätöksestä kolmantena päivänä viestin lähettämisestä (sähköpostitse tai sähköisen asiointipalvelun kautta), jollei muuta näytetä. Sähköisen asiointipalvelun kautta todisteellisesti tiedoksi saadun päätöksen tiedoksisaantipäivä on päätöksen noutamispäivä asiointipalvelusta.

Valituksen sisältö

Valituksessa, johon on sisällytettävä valituslupahakemus, on ilmoitettava

- valittajan nimi ja yhteystiedot mukaan lukien se postiosoite ja mahdollinen muu osoite, johon oikeudenkäyntiin liittyvät asiakirjat voidaan lähettää (prosessiosoite); jos valittajan puhevaltaa käyttää hänen laillinen edustajansa tai asiamiehensä, on valituksessa mainittava myös tämän yhteystiedot
- päätös, johon haetaan muutosta (valituksen kohteena oleva päätös)
- peruste, jolla valituslupaa pyydetään, sekä syyt, joiden vuoksi valitusluvan myöntämiseen on mainittu peruste
- miltä kohdin päätökseen haetaan muutosta ja mitä muutoksia siihen vaaditaan tehtäväksi (vaatimukset)
- vaatimusten perustelut
- mihin valitusoikeus perustuu, jos valituksen kohteena oleva päätös ei kohdistu valittajaan.

Yhteystietojen muutoksesta on valituksen vireillä ollessa ilmoitettava viipymättä korkeimmalle hallinto-oikeudelle. Jos usea tekee valituksen yhdessä, voidaan joku heistä ilmoittaa yhdyshenkilöksi.

Valituksen liitteet

Valitukseen on liitettävä

- hallinto-oikeuden päätös valitusosoituksineen
- selvitys siitä, milloin valittaja on saanut päätöksen tiedoksi, tai muu selvitys valitusajan alkamisen ajankohdasta
- asiakirjat, joihin valittaja vetoaa vaatimuksensa tueksi, jollei niitä ole jo aikaisemmin toimitettu viranomaiselle.

Asiamiehen, joka ei ole toiminut asiamiehenä asian aikaisemmassa käsittelyvaiheessa, ja joka ei ole asianajaja, julkinen oikeusavustaja tai luvan saanut oikeudenkäyntiavustaja, on liitettävä valitukseen valtakirja.

Valituksen toimittaminen

Valitus on toimitettava valitusajassa **korkeimmalle hallinto-oikeudelle**. Valituksen tulee olla perillä valitusajan viimeisenä päivänä ennen viraston aukioloajan päättymistä. Tämä koskee myös tilanteita, joissa valitus toimitetaan sähköisen asiointipalvelun kautta tai sähköpostitse. Valitus liitteineen voidaan toimittaa sähköisen asiointipalvelun kautta. Asiointipalvelun kautta toimitettua valitusta tai sähköpostitse toimitettua valitusta ei tarvitse toimittaa paperimuodossa. Asiakirjojen lähettäminen postitse tai sähköisesti tapahtuu lähettäjän omalla vastuulla.

Korkeimman hallinto-oikeuden yhteystiedot:

Postiosoite:	Korkein hallinto-oikeus, PL 180, 00131 Helsinki
Sähköposti:	korkein.hallinto-oikeus@oikeus.fi
Käyntiosoite:	Fabianinkatu 15, 00130 Helsinki
Puhelin:	029 56 40200
Faksi:	029 56 40382
Aukioloaika:	arkipäivisin klo 8.00–16.15

Hallinto- ja erityistuomioistuinten sähköinen asiointipalvelu:
<https://asiointi2.oikeus.fi/hallintotuomioistuimet>

KORKEIMMAN HALLINTO-OIKEUDEN PÄÄTÖKSESTÄ PERITTÄVÄ OIKEUDENKÄYNTIMAKSU

Muutoksenhakuasian käsittelystä korkeimmassa hallinto-oikeudessa peritään 610 euron suuruinen oikeudenkäyntimaksu.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä yksityishenkilön vireille panemissa sosiaalihuoltolaissa (1301/2014) eikä terveydenhuoltolaissa (1326/2010) tarkoitettua palvelua tai etuutta koskevissa asioissa, lastensuojelulain (417/2007) mukaisissa asioissa, lukuun ottamatta mainitun lain 16 c §:ssä tarkoitettuja, kuntien keskinäisiä korvauksia koskevia asioita, yksityishenkilön vireille panemissa ulkomaalaislain (301/2004) mukaisissa kansainvälistä suojelua koskevissa asioissa, mielenterveyslain (1116/1990) mukaisissa asioissa eikä asioissa, joiden käsittely on muualla laissa säädetty maksuttomaksi.

Oikeudenkäyntimaksua ei peritä, jos korkein hallinto-oikeus muuttaa valituksenalaista päätöstä muutoksenhakijan eduksi. Veroasiassa annettua ennakkoratkaisua koskevassa muutoksenhakuasiassa maksu kuitenkin peritään riippumatta lopputuloksesta. Oikeudenkäyntimaksua ei peritä oikeusapulain (257/2002) nojalla käsittelymaksuista vapautetuilta.

Tuomioistuinmaksulaki (1455/2015).